

Anamur (Mersin) İlçesinde Tıbbi Amaçlı Kullanılan Bitkiler

***Makale Bilgisi / Article Info**

Alındı/Received: 17.12.2024

Kabul/Accepted: 14.10.2025

Yayımlandı/Published: 03.02.2026

Plants Used for Medicinal Purposes in Anamur (Mersin) District

İbrahim DEMİR* , Fatıma PANTİK ÜZGÜÇ 

Bitlis Eren Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Biyoloji Bölümü, Bitlis, Türkiye



© 2026 The Authors | Creative Commons Attribution-Noncommercial 4.0 (CC BY-NC) International License

Öz

Bu çalışma, Mersin ilinin Anamur ilçesinde etnobotanik amaçlı kullanılan bitkilerle ilgili bilgileri elde etmek amacıyla, 2023-2024 yıllarında Anamur ilçesinin bazı köy ve yaylalarda yapılmıştır. Bu amaçla kaynak kişiler ile görüşme yapılarak verilen bilgiler doğrultusunda bitki materyalleri alınmıştır. Alınan örnekler herbaryum tekniklerine uygun bir şekilde hazırlanarak teşhisleri gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda tıbbi olarak kullanılan 25 familya ait 48 takson belirlenmiştir. Tespit edilen bitkiler sırayla, Lamiaceae 8 (% 16.6), Asteraceae 5 (% 10.4), Rosaceae 4 (% 8.3), Fabaceae, Pinaceae ve Malvaceae 3'er takson içermektedirler. Diğer familyaların içerdikleri takson sayıları ise 2 veya 1 şeklindedir. Tıbbi bitkiler daha çok sindirim hastalıkları, soğuk algınlığı ve romatizmal hastalıklar için kullanılmaktadır. Bu çalışma, Anamur ilçesinde yapılan ilk kapsamlı etnobotanik araştırmadır.

Anahtar Kelimeler: Etnobotanik; Tıbbi bitkiler; Anamur; Mersin.

Abstract

This study was conducted in some villages and plateaus of Anamur district of Mersin province in order to obtain information about plants used for ethnobotanical purposes. For this purpose, plant materials were collected in accordance with the information provided by interviewing the source persons. The samples were prepared in accordance with herbarium techniques and their identification was carried out. As a result of the study, 48 taxa belonging to 25 families used for medical purposes were determined. The identified plants included 8 (16.6%) Lamiaceae, 5 (10.4%) Asteraceae, 4 (8.3%) Rosaceae, 3 taxa each Fabaceae, Pinaceae and Malvaceae. The number of taxa included by other families was 2 or 1. Medicinal plants are mostly used for digestive diseases, colds and rheumatic diseases. This study is the first comprehensive ethnobotanical research conducted in Anamur district.

Keywords: Ethnobotany; Medicinal plants; Anamur; Mersin.

1. Giriş

Etnobotanik terimini ilk defa (1895) John W. Harshberger tarafından kullanılmış, “yerel insanların bitki kullanımı” şeklinde tanımlanmıştır. Böylece etnobotanik çalışmaları ilgi çekilen bir alan olmuş ve bu alandaki çalışmalar artmıştır. Günümüzde etnobotanik “evrim sürecinde insan-bitki ilişkileri” olarak tanımlanabilir (Yıldırım 20024). İnsan-bitki ilişkisi, insanlık var olduğundan beri süregelen bir ilişkidir. Bu ilişkiye örnek olan ilk bulgu, Zagros Dağlarında yer alan Şanidar Mağarası'nda Neanderthal mezarlarında bulunmuştur. Bu mezarlarda yapılan analizlerde, yaklaşık 60 bin yıl öncesinden de bitkilerin bilinip kullanıldığına dair önemli sonuçlara ulaşılmıştır. İnsan bitki ilişkisine bir diğer örnek ise, mağara duvarlarındaki bitki çizimleridir. Günümüzden 30.000 yıl öncesine dayanan bu çizimler, özellikle Afrika kıtasındaki bazı mağaralarda tespit edilmiştir (Kendir ve Güven 2010). Daha sonraki zamanlarda şifalı bitkilerin çok çeşitli hastalıkların tedavisinde kullanıldığı görülmektedir. Şifalı bitkilerin kullanımı antik çağlardan günümüze ulaşan

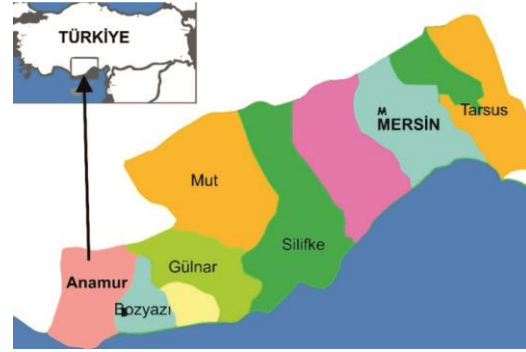
belgelerde yer almaktadır. Örneğin Mısır papirüsleri ve Hitit yazıtları, yerel şifalı bitkilerin adları ve kullanımları hakkında bilgi vermektedir. Bitkiler en çok gıda ve ilaç amaçlı kullanılsa da yakıt, inşaat malzemeleri, süslemeler, renkler, büyüler, nazar gibi dini uygulamalarda da kullanılmıştır (Baytop 1999). Anadolu, çok sayıda medeniyete ev sahipliği yapmış olmasından dolayı kültürel mirası zengindir. Türkiye, ayrıca Avrupa-Sibirya, Akdeniz ve İran-Turan fitocoğrafik bölgelerinin alanında yer almakta ve floristik yapısı zengindir (Demir 2020, Özhatay vd. 2019). Bu durum Türkiye'de önemli etnobotanik bilgi birikiminin oluşmasını sağlamıştır. Ancak, son zamanlarda kırsal kesimden kentlere olan göç ve gelişen teknoloji, yeni neslin bu bilgi birikimine ilgisi ve bu bilgilere sahip olan insanların sayısı azalmıştır. Bu nedenle kullanılmayan Etnobotanik bilgiler kaybolma riski taşımaktadır. Bu nedenle bu kültürel mirasın kaybolmadan kayıt altına alınması önemlidir (Kendir ve Güvenç 2010). Akdeniz bölgesi de zengin bir Etnobotanik bilgi birikimine sahiptir. Özellikle kırsal alanda tarımsal faaliyetlerini yürüten “Yörük”lerin geçmişten günümüze

önemli Etnobotanik bilgi birikimine sahiptirler. Bu illerden birisi de Mersin'dir. Mersin ilinde bazı ilçelerinde etnobotanik çalışmalar yapılmış (Sargın ve Büyükcengiz 2019, Sargın 2015, Emre vd. 2021, Sargın vd. 2015) ancak Anamur ilçesinde herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle yapılan bu araştırma Anamur ilçesi etnobotanik bilgileri kayıt altına alınması açısından önemlidir.

2. Materyal ve Metot

Materyal, 2023 ve 2024 yıllarında Mersin ili Anamur ilçesinin bazı köy ve yaylalarında (Çarıklar, Ormancık, Kaş, Abanoz, Halkalı, Demiroluk ve Muarlar) etnobotanik amacıyla yöre halkı tarafından kullanılan bitkiler ve bunlar hakkında bilgi veren kaynak kişilerle yapılan görüşmelerin sonuçları oluşmaktadır (Şekil1). Çalışma alanında öncelikle kaynak kişiler belirlenmiştir. Kaynak kişilerle görüşmeler yapılarak, tıbbi amaçlı kullanılan bitkilerin nasıl kullanıldığı, kullanılan bitkilerin yöresel ismi, toplanma zamanı, kullanılan kısımları, vb. bilgiler

kaydedilmiştir. Bitki toplama zamanında kaynak kişi tarafından gösterilen bitki doğadan toplanarak ayrıca fotoğrafları çekilmiştir (Şekil 2).



Şekil 1. Araştırma alanı haritası

Toplanan bitki materyali, Bitlis Eren Üniversitesi Biyoloji Bölümünde bulunan Stereo Mikroskop yardımıyla teşhis edilmiştir. Bu örneklerin teşhisinde temel kaynak olarak "Türkiye ve Doğu Ege Adaları Florası" (Davis 1965-1985) adlı eserden yararlanıldı. Teşhis edilen bitki örnekleri Bitlis Eren Üniversitesi Herbaryumu'nda saklanmaktadır.



Şekil 2. Kaynak kişilerle yapılan görüşmeler ve sahadan bitki örneklerinin toplanması

3. Bulgular

Araştırma sonucunda 25 familyaya ait 48 takson tıbbi kullanım amaçlı bitki belirlenmiştir. Bitkiler en çok sindirim rahatsızlıkları, soğuk algınlığı ve romatizmal (eklem ağrıları) için kullanılmıştır. Bu hastalıkların yanı sıra, deri hastalıkları (yanıklar, uyuz vs.), şeker hastalığı, kadın hastalıkları, basur, prostat, sinir hastalıkları ve

zehirli hayvan sokmaları gibi nedenlerle de kullanımlar söz konusudur (Çizelge 1).

Tespit edilen bitkiler sırayla, Lamiaceae 8 (%17), Asteraceae 5 (%11), Rosaceae 4 (%8), Fabaceae, Pinaceae ve Malvaceae 3'er (%6) takson içermektedirler. Diğer familyaların içerdikleri takson sayıları ise 2 veya 1 şeklindedir (Şekil 3).

Çizelge 1. Tıbbi kullanımları tespit edilen bitkilerin listesi

Familya	Bilimsel adı	Yöresel adı	Herbaryum No	Kullanılan kısım	Kullanımı
Anacardiaceae	<i>Rhus coriaria</i> L.	Sumak	BEU410	Yaprak	Soğuk algınlığı durumunda suda 5 dakika kaynatılıp çay olarak tüketilir.
Apiaceae	<i>Petroselinum crispum</i> (Mill.) Fuss	Maydanoz	BEU445	Yaprak	Karın ağrısına ve soğuk algınlığı için çayı içilir.
Araceae	<i>Arisarum vulgare</i> O. Targ. Tozz	İlan burçalağı	BEU429	Yaprak	Yapraklar keş** suyunda biraz pişirilerek kurutulur, basur için kullanılır.
Asteraceae	<i>Erigeron bonariensis</i> L.	Zimbit	BEU476	Toprak üstü	Pişirip ağrıları için dize sarılır.
	<i>Helichrysum pallasii</i> (Spreng.) Ledeb.	Altın otu	BEU894	Çiçek	Çayı hazımsızlığa ve öksürüğe kullanılır.

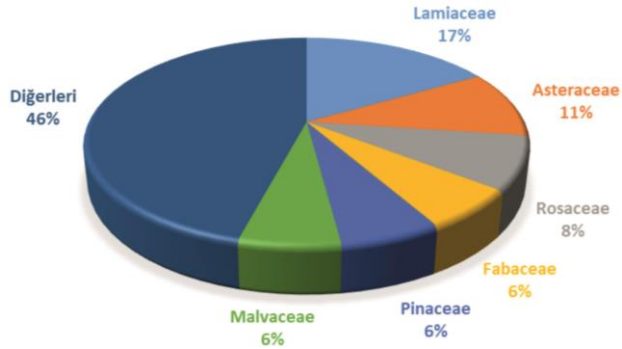
	<i>Inula acuminata</i> DC.	Kara zimbir	BEU478	Toprak üstü	İnce kıyılır pişirip dizdeki ağrılar için.
	<i>Inula aucheriana</i> DC.	Zimbir	BEU415	Toprak üstü	İnce kıyılır pişirip dizdeki ağrılar için.
	<i>Matricaria chamomilla</i> L.	Papatya	BEU895	Çiçek	Uykusuzluk için çay olarak içilir.
Boraginaceae	<i>Heliotropium circinatum</i> Griseb.	Bambıl	BEU460	Yaprak	Yaprağı doğranıp pişirilir, dizdeki ağrılara sarılır.
Cactaceae	<i>Opuntia maxima</i> Mill.	Dikenli incir	BEU479	Yaprak	Diz ağrıları için yaprağı pişirilerek dize sarılır.
Cupressaceae	<i>Juniperus drupacea</i> Labill.	Pit andız	BEU471	Meyve	Soğuk algınlığı için çayı içilir.
	<i>Juniperus excelsa</i> M.Bieb.	Ardıç	BEU433	Meyve	-Soğuk algınlığı için çayı içilir. -Zeytinyağında bir gün bekletilip ayağa sürülür.
Fabaceae	<i>Ceratonia siliqua</i> L.	Keçiboynuzu	BEU439	Meyve	Kansızlık için pekmezi kullanılır.
	<i>Cercis siliquastrum</i> subsp. <i>siliquastrum</i> L.	Çitçalı keçi	BEU527	Çiçek Yaprak Kabuk	-Çiçeğin kaşınıtı için çayı içilir. -Yaprağı suda kaynatılıp bu su ile banyo yapılır.
	<i>Medicago polymorpha</i> L.	Kırkyonca	BEU521	Toprak üstü	Hamile kalmak için çayı içilir.
Fagaceae	<i>Quercus trojana</i> Webb	Piynar	BEU455	Toprak üstü	Kömürü dış beyazlaması için kullanılır.
	<i>Quercus libani</i> G.Olivier	Şevt peliti	BEU405	Toprak üstü	Kömürü dış beyazlaması için kullanılır.
Hypericaceae	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Kantaron	BEU406	Toprak üstü	Yağı elde edilerek ciltteki yanık yara ve lekelerle sürülür.
Lamiaceae	<i>Origanum majorana</i> L.	Kekik	BEU529	Toprak üstü	Soğuk algınlığı için yutulur.
	<i>Rosmarinus officinalis</i> L.	Biberiye	BEU467	Toprak üstü	Karın ağrısı için çayı içilir.
	<i>Sideritis congesta</i> P.H.Davis & Hub.-Mor.	Ada çayı	BEU435	Toprak üstü	Karın ağrısı ve soğuk algınlığı için çayı içilir.
	<i>Sideritis hololeuca</i> Boiss. & Heldr.	Boz Çay	BEU436	Toprak üstü	Karın ağrısı ve soğuk algınlığı için çayı içilir.
	<i>Sideritis libanotica</i> subsp. <i>microchlamys</i> (Hand.-Mazz.) Hub.-Mor.	Buğday çayı	BEU434	Toprak üstü	Karın ağrısı ve soğuk algınlığı için çayı içilir.
	<i>Teucrium polium</i> L.	Acıyavşan	BEU451	Toprak üstü	Karın ağrısı ve soğuk algınlığı için çayı içilir.
	<i>Thymbra spicata</i> L.	Kara Kekik	BEU459	Toprak üstü	Karın ağrısı ve soğuk algınlığı için çayı içilir.
	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	BEU457	Tohum	Tohumu kaynatılıp suyu prostata için kullanılır.
Lauraceae	<i>Laurus nobilis</i> L.	Teynel	BEU440	Meyve	Meyvesi yağı çocuklar hastalandığında sırtta sürülür.
Malvaceae	<i>Alcea apterocarpa</i> (Fenzl) Boiss.	Fatmacık	BEU457	Toprak üstü	Karın ağrısı ve soğuk algınlığı için çayı içilir.
	<i>Malva multiflora</i> (cav.) soldano, banfi & galosso	Ebegümeçi	BEU436	Toprak üstü	Vücuttaki şişlikler için pişirilerek uygulanır.
	<i>Malva sylvestris</i> L.	Ebegümeçi	BEU437	Toprak üstü	Vücuttaki şişlikler için pişirilerek uygulanır.
Moraceae	<i>Ficus carica</i> subsp. <i>rupestris</i> (Hausskn.) Browicz	İncir	BEU444	Süt	Siğiller için kullanılır.
	<i>Morus alba</i> L.	Akdut	BEU484	Meyve	Ciltteki alerjiler için sürülür.
Oleaceae	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	BEU423	Yaprak	Şeker hastalığına karşı çayı aç karnına içilir.
Pinaceae	<i>Abies cilicica</i> (Antoine & Kotschy) Carrière	İledin	BEU489	Püse*	Reçinesi karın ağrısı ve mide bulantısı için çiğnenir.
	<i>Cedrus libani</i> A.Rich.	Katran	BEU453	Püse*	Her türlü böcek yılan sokmasında için sürülerek kullanılır.
	<i>Pinus pinea</i> L.	Kızılçam	BEU458	Kabuk Püse*	Kabuğu kaynatılıp astım için içilir. Karın ağrısı ve mide bulantısı için suyla karıştırılıp içilir.
Poaceae	<i>Triticum aestivum</i> L.	Buğday	BEU900	Meyve	Şişlik morluk veya kırık bölgeye bir dövülüp bezle sarılır.

Çizelge 1. (devamı) Tıbbi kullanımları tespit edilen bitkilerin listesi

Familiya	Bilimsel adı	Yöresel adı	Herbaryum No	Kullanılan kısım	Kullanımı
Portulacaceae	<i>Portulaca oleracea</i> L.	Tövmeken	BEU412	Toprak üstü	Çiğ olarak kabızlık için kullanılır.
Rosaceae	<i>Amygdalus orientalis</i> Mill.	Acı badem	BEU427	Meyve	Taze meyveleri şeker hastalığı ve kabızlık için yenir.
	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq.	Koyun Alıcı	BEU474	Meyve	Kolesterol için kullanılır.
	<i>Prunus cocomilia</i> Ten.	Dağ eriği	BEU452	Meyve	Suda bekletilip şeker hastalığı için kullanılır.
	<i>Rosa canina</i> L.	İt burnu	BEU404	Meyve Kök	-Meyve çayı soğuk algınlığına kullanılır. -Kökü kaynatılarak ishal için içilir.
Scrophulariaceae	<i>Verbascum amaranum</i> Boiss.	Sığırkuyruğu	BEU528	Çiçek	Kadın adet düzensizlikleri için çayı içilir. Çiçeği bağırsak yaralarını iyileştirmek için yenir.
Solanaceae	<i>Solanum dulcamara</i> L.	İt üzümü	BEU901	Toprak üstü	Dövülüp karına sarılarak midedeki gazın geçmesi için kullanılır.
Urticaceae	<i>Urtica urens</i> L.	Isırgan	BEU468	Toprak üstü	Vücutta oluşan şişlikler için pişirilerek sarılır.
Vitaceae	<i>Vitis vinifera</i> L.	Tefek	BEU409	Yaprak	Ayak iltihabı için sarılarak kullanılır.
Zygophyllaceae	<i>Tribulus terrestris</i> L.	Pıtırak	BEU462	Toprak üstü	Böbrek taşı için çayı içilir.
Xanthorrhoeaceae	<i>Eremurus spectabilis</i> M.Bieb.	Kiriş	BEU442	Toprak üstü	Kesik yaralar için dövülüp yaraya sarılır.

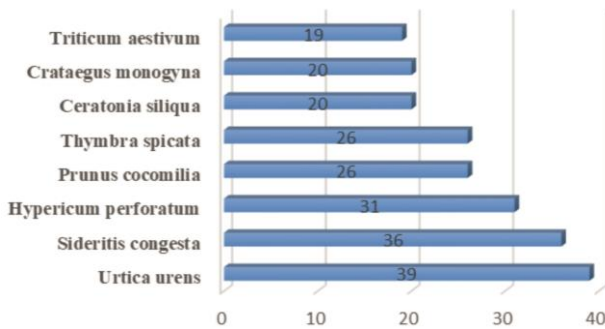
*Mersin ve yöresinde püse, genel olarak çam ağacından elde edilen sıvılar için kullanılmaktadır.

** Keş: Peynir suyu



Şekil 3. Familyelerin dağılımları.

Araştırma sahasında tıbbi amaçlı en yaygın tüketilen bitkiler sırasıyla; *Urtica urens* (39 kaynak kişi), *Sideritis congesta* (36 kişi) ve *Hypericum perforatum* (31 kişi). *Prunus cocomilia* (26 kişi), *Thymbra spicata* (26 kişi), *Cerantonia siliqua* (20 kişi), *Crataegus monogyna* (20 kişi) ve *Triticum aestivum* (19 kişi) türleridir (Şekil 4).



Şekil 4. Araştırma sahasında en yaygın kullanılan bitkiler ve bilgi veren kaynak kişileri sayısı.

4. Sonuçlar ve Tartışma

Çalışma alanında tespit edilen bitkilerin en fazla Lamiaceae familyası içerisinde yer almaktadırlar. Bunun nedeni bu familya üyelerinin çoğunun içerdikleri fenolik, flavonoid, asetik asit, terpenoid, formalin gibi sekonder metabolitler nedeni ile etnobotanik kullanımları yaygındır (Nagibi 2005, Ratty ve Van Wyk 2021). Genel olarak etnobotanik çalışmalarda genelde bu familya ilk sırada yer almaktadır. Bunun yanı sıra Akdeniz bölgesi Lamiaceae familyası bakımından zengindir. Bu bitkilerin önemli bir kısmı da bölge için endemik durumundadırlar. Akdeniz bölgesindeki çalışmalara bakıldığında (Sargın ve Büyükcengiz 2019, Sargın 2015, Emre vd. 2021, Sargın vd. 2015) yine bu familya üyelerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Asteraceae familyası dünya genelinde en fazla üyeye sahip familyalardan birisidir (Kürşat ve Karataş 2006). Bu durum etnobotanik kullanımlara da yansımaktadır (Elçi ve Erik 2006, Korkmaz 2014). Rosaceae familyasının bazı üyelerinin (*Rosa sp.*, *Cotoneaster sp.*, *Rubus sp.*, *Prunus sp.* vb.) genel olarak meyveleri tıbbi olarak kullanılmaktadır. Akdeniz bölgesi yine Pinaceae familyası üyelerince yoğun yayılış göstermektedir (Davis 1965).

Araştırma sahasında en yaygın kullanılan ilk 3 bitki, *Urtica urens*, *Sideritis congesta* ve *Hypericum perforatum* türleridir. *Urtica urens* dünyada ve Türkiye'de yaygın olarak kullanılan bir bitkidir. Özellikle kanser, diyabet, romatizma, mide ağrısı, soğuk algınlığı ve grip, sindirim,

genital rahatsızlıklar için ve idrar söktürücü olarak kullanılır (Asadi-Samani vd. 2017, Dalar vd. 2018, Güler vd. 2015).

Sideritis congesta, Akdeniz bölgesinde doğal yayılış gösteren ve bu bölge için endemik olan bitkidir. Bu çalışmada, bitki genel olarak soğuk algınlığı ve karın ağrısı için kullanılmaktadır. Bu tür üzerinde yapılan çalışmalarda türün fenolik bileşikler bakımından zengin olduğu ve antioksidan aktiviteleri tespit edilmiştir (Erkan vd. 2011; González-Burgos, 2011).

Hypericum perforatum Türkiye’de yapılan etnobotanik çalışmalarda en çok kullanılan bitkiler arasında yer almakla birlikte dünya genelinde antimikrobiyal, antioksidan, vb. etkilerinden dolayı bu tür ile ilgili çok sayıda çalışmalar yapılmıştır (Zhang vd. 2020, Nobakht, Saddiye 2010).

Türkiye genelinde olduğu gibi Mersin ili ve çevre illerden de tıbbi bitkilerin geleneksel kullanımları ile ilgili son yıllarda bazı çalışmalar yapılmış (Emre vd. 2021, Erarslan vd. 2021, Sağiroğlu vd. 2013, İlbaş vd. 2024, Ay 2023) olmasına rağmen Anamur ilçesinde şu ana kadar kapsamlı bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle yapılan bu çalışma ile 25 familya ait 48 takson tıbbi amaçlı kullanımı belirlenmiştir. Böylece bölgenin etnobotanik çalışmalarına katkı sağlamıştır. Çalışma sonuçlarına göre, alanında etnobotanik amaçlı bitki kullanımları bilgisine sahip olan insanların sayısı gün geçtikçe azalmakta, yeni neslin yabancı bitkilerin kullanımı konusunda ilgisiz olduğunu göstermektedir. Bu nedenle yapılan bu çalışma ile etnobotanik bilgilerin kayıt alınması oldukça değerlidir.

Etik Standartlar Bildirgesi

Bu çalışma İbrahim DEMİR danışmanlığında Temmuz 10/07/2024 tarihinde tamamladığımız “Anamur (Mersin) İlçesinde Etnobotanik Üzerine Araştırmalar” başlıklı yüksek lisans tezi esas alınarak hazırlanmıştır.

Yazarlık Katkı Beyanı

Yazar 1: Fikir Sahibi, Denetleme/danışmanlık, Araştırma, Kaynaklar, Yazma –orijinal taslak

Yazar 2: Kaynaklar, Araştırma, Metodoloji, Görselleştirme, Yazma – orijinal taslak.

Çıkar Çatışması Beyanı

Yazarların bu makalenin içeriğiyle ilgili olarak beyan edecekleri hiçbir çıkar çatışması yoktur.

Verilerin Kullanılabilirliği

Bu çalışma sırasında, tıbbi amaçlı belirlenen bitkilerle ilgili oluşturulan veya analiz edilen tüm veriler, yayınlanan bu makaleye dahil edilmiştir.

5. Kaynaklar

Asadi-Samani, M., Moradi, M.T., Mahmoodnia, L., Alaei, S., Asadi-Samani, F. and Luther, T., 2017. Traditional uses of medicinal plants to prevent and treat

diabetes; an updated review of ethnobotanical studies in Iran. *Journal of nephropathology*, **6**(3), 118.

Ay, S. T., Oumlzalp, A., and Ay, L. 2023. Edible Medicinal Plants of Mediterranean Region and Consumer Behavior. *Traditional Medicine*, **4**(3), 1-23.

Baytop, T., 1999. Türkiye’de Bitkiler ile Tedavi. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri.

Dalar, A., Mukemre, M., Ünal, M. and Özgökce, F., 2018. Traditional medicinal plants of Ağrı province, Turkey. *Journal of ethnopharmacology*, **226**, 56-72.

Davis, P. H., Cullen, J. and Coode, M.J.E. 1965. Pinaceae. Flora of Türkiye and The East Aegean. Islands, vol. 1, 67-75.

Davis, P.H. (ed.), 1965-1985. Flora of Turkey and the East Aegean Islands. vol. 1-9. Edinburgh University Press

Demir, İ., 2020. An Ethnobotanical study of medicinal plants used in Hizan District (Bitlis-Turkey). *Yuzuncu Yıl University Journal of Agricultural Sciences*, **30**(4), 732-741.

Elçi, B. and Erik, S., 2006. Gündül Ankara ve çevresinin etnobotanik özellikleri. *Hacettepe University Journal of the Faculty of Pharmacy*, **2**, 57-64.

Emre, G., Doğan, A., Haznedaroglu, M.Z., Senkardes, I., Ulger, M., Satioglu, A. and Tugay, O., 2021. An ethnobotanical study of medicinal plants in Mersin (Turkey). *Frontiers in Pharmacology*, **12**, 664500, <https://doi.org/10.3389/fphar.2021.664500>

Erarslan, Z. B., Çolak, R., and Kültür, Ş., 2021. The preliminary ethnobotanical survey of medicinal plants in Develi (Kayseri/Turkey). *Istanbul Journal of Pharmacy*, **51**(2), 263-270.

Erkan, N., Çetin, H. and Ayrancı, E., 2011. Antioxidant activities of *Sideritis congesta* Davis et Huber-Morath and *Sideritis arguta* Boiss et Heldr: Identification of free flavonoids and cinnamic acid derivatives. *Food Research International*, **44**(1), 297-303.

González-Burgos, E., Carretero, M.E. and Gómez-Serranillos, M.P., 2011. *Sideritis* spp.: Uses, chemical composition and pharmacological activities—A review. *Journal of ethnopharmacology*, **135**(2), 209-225.

Güler, B., Kümüştekin, G. and Uğurlu, E., 2015. Contribution to the traditional uses of medicinal plants of Turgutlu (Manisa–Turkey). *Journal of ethnopharmacology*, **176**, 102-108.

İlbaş, A. İ., Beyzi, E., Çimen, M., and Polat, A., 2024. Develi İlçesi ve Civarında Yetişen Bazı Doğal Tıbbi Bitkilerin Etnobotanik Özellikleri ve Yerel Kullanımı. *Erciyes Tarım ve Hayvan Bilimleri Dergisi*, **7**(1), 17-24.

Kendir, G. and Güvenç, A., 2010. Etnobotanik ve Türkiye’de yapılmış etnobotanik çalışmalara genel

bir bakış. *Hacettepe Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi*, **30**(1), 49-80.

Korkmaz, M., 2014. Kelkit (Gümüşhane) aktarlarında satılan tıbbi bitkilerin etnobotanik özellikleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, **18**(3), 60-80.

Kürşat, M. and Karataş, M., 2006. Flora of Kambos Mountain (Bitlis/Turkey). *BioDiCon*, **10**(2), 93-112.

Naghibi, F., Mosaddegh, M., Motamed, S.M. and Ghorbani, A., 2005. Labiatae family in folk medicine in Iran: from ethnobotany to pharmacology. *Iranian Journal of Pharmaceutical Research*, **4**(2), 63-79.

Nobakht, S.Z., Akaberi, M., Mohammadpour, A.H., Moghadam, A.T. and Emami, S.A., 2022. Hypericum perforatum: Traditional uses, clinical trials, and drug interactions. *Iranian journal of basic medical sciences*, **25**(9), 1045.

<https://doi.org/10.22038/IJBMS.2022.65112.14338>

Özhatay, N., Byfield A. and Atay, S., 2019. Türkiye'nin 122 Önemli Bitki Alanı. WWF 2000.

Ratray, R.D. and Van Wyk, B.E., 2021. The botanical, chemical and ethnobotanical diversity of southern African Lamiaceae. *Molecules*, **26**(12), 3712.

Saddiqe, Z., Naeem, I. and Maimoona, A., 2010. A review of the antibacterial activity of Hypericum perforatum L. *Journal of ethnopharmacology*, **131**(3), 511-521.

Sağiroğlu, M., Topuz, T., Ceylan, K., and Turna, M., 2013. An Ethnobotanical Survey From Yahyalı (Kayseri) And Tarsus (Mersin). *Sakarya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, **15**, 13-37.

Sargin, S.A. and Büyükcengiz, M., 2019. Plants used in ethnomedicinal practices in Gulnar district of Mersin, Turkey. *Journal of Herbal Medicine*, **15**, <https://doi.org/10.1016/j.hermed.2018.06.003>.

Sargin, S.A., 2015. Ethnobotanical survey of medicinal plants in Bozyazı district of Mersin, Turkey. *Journal of Ethnopharmacology*, **173**, 105-126.

Sargin, S.A., Selvi, S. and Büyükcengiz, M., 2025. Ethnomedicinal plants of Aydıncık district of Mersin. Turkey, *Journal of Ethnopharmacology*, **174**, 200-216.

Yıldırım, S. 2004., Etnobotanik ve Türk Etnobotaniği. *Kebikeç İnsan Bilimleri için Kaynak Araştırmaları Dergisi*, **17**, 175-193.

Zhang, R., Ji, Y., Zhang, X., Kennelly, E. J. and Long, C., 2020. Ethnopharmacology of Hypericum species in China: A comprehensive review on ethnobotany, phytochemistry and pharmacology. *Journal of ethnopharmacology*, **254**, 112686. <https://doi.org/10.1016/j.jep.2020.112686>